

Kvalitetsarbejde på det socialpædagogiske praksisfelt

Arbejdsrapport – Sekretariatet for Den Sociale Kvalitetsdatabase

Hvad betyder "kvalitetsarbejde" mere præcist? Og hvordan kan det blive en fast bestanddel i dagligdagen på de socialpædagogiske arbejdspladser?

Socialpædagogisk kvalitet og kvalitetsudvikling

Ordet "kvalitet" er i fokus for den socialfaglige debat på alle niveauer, men begrebet er samtidig svært at få hold på. At kvalitetsudvikling overordnet betraget bør spille en central rolle på de socialpædagogiske arbejdspladser er ikke til diskussion, men hvordan? Det synes på den ene side klart, at kvalitet og kvalitetsudvikling er bundet til og afspejler den lokale sociale, institutionelle og faglige kontekst – ufleksible kvalitetstiltag dikteret oppe-fra-og-ned har generelt ringe udsigt til at virke efter hensigten. Omvendt er der inden for det socialpædagogiske praksisfelt en erkendelse af, at der er spillerum for vidensdeling og læring omkring det systematiske kvalitetsarbejde. Udfordringen er at afklare, hvordan gode ideer og praksisser kan udvikles og spredes, *uden* at lokal deltagelse i, og følelse af medejerskab til kvalitetsarbejdet sættes over styr.

Kvalitetsarbejde som projektarbejde

Mange forbinder nok især kvalitetsarbejdet med projektformen, hvor man på en eller flere arbejdspladser i fællesskab tager et initiativ, organiseret som et egentligt projektarbejde (se også arbejdsrapporten om projektplanlægning i kvalitetsarbejdet). Og det projektorganiserede kvalitetsarbejde er da også et meget vigtigt medium for kollegial vidensdeling. Den Sociale Kvalitetsdatabases hjemmeside (www.kvalitetsdatabasen.dk) giver et bud på en indkredsning af, hvad socialpædagogisk kvalitetsarbejde vil sige, som afspejler den ovennævnte dobbelthed i kvalitetsbegrebet. Kvalitetsdatabasens indberetningskriterier åbner nemlig på den ene side meget vide rammer for, hvad et kvalitetsprojekt kan bestå i, men samtidig udstikkes alligevel nogle handlingsanvisende retningslinier for kvalitetsarbejdet. Et socialpædagogisk kvalitetsprojekt kan indberettes til Kvalitetsdatabasen, hvis det har tre kendetegn:

- **Relevans**
Projektet har relevans for en bredere faglig kreds i den forstand, at de fremlagte metoder, data og erfaringer kan have interesse og værdi for kolleger, der arbejder med eller i øvrigt interesserer sig for lignende problemstillinger.
- **Dokumentation**
Projektindberetningen beskriver den indsats, projektet sigter på; de metoder og teknikker kvalitetsarbejdet tager i anvendelse; og i sidste ende de resultater, som projektet har opnået. Beskrivelsen kan være kvantitativ, kvalitativ eller begge dele, og skal ikke leve op til bestemte formkrav. Pointen er, at kvalitetsarbejdets genstandsfelt, arbejdsform og resultater så vidt muligt skal beskrives for læseren. Det vil typisk være i form af en projektbeskrivelse vedrørende et igangværende projekt og en afrapportering på det afsluttede projekt, når det er nået så langt.
- **Udvikling**
Projektet har et læringsaspekt, idet det sigter på fremadrettet at udvikle og forbedre en given special- eller socialpædagogisk indsats via metodeudvikling, evaluering, kvalitetssikring/-udvikling eller lignende.

Denne karakteristik af det projektorienterede kvalitetsarbejde indebærer en tro på, at kvalitetsarbejdet ikke behøver lukke sig om den lokale kontekst, men at kolleger tværtimod altid principielt bør tænke på egne indhøstede erfaringer og indsigter som bidrag til en fælles vidensbank. Det ligger i tankegangen, at vigtig viden faktisk kan løftes ud af en indforstået, lokal kontekst og deles i et videre fagligt rum. Forudsætningen er dog, at kvalitetsprojekterne påtager sig at dokumentere sig selv som beskrevet, og at projektdokumentationen tydeligt formidler hvilken mere generel læring, der kan udtrages af det enkelte projekt.

Kvalitetsarbejde som daglig praksis

Kvalitetsarbejdet bør dog ikke ses som begrænset til mere eller mindre omfattende, tidsafgrænsede projektarbejder. Det kan tværtimod udvikles til en fast og integreret del af det daglige socialpædagogiske arbejde; som en grundholdning til, hvordan man løbende ønsker at udvikle og udfordre sin egen faglighed og arbejdstilrettelæggelse. Det kan her være nyttigt at tænke ud fra "kvalitetscirklen", hvis grundtanke går helt tilbage til 1930'erne, og som kan illustreres med figuren nedenfor.

Et arbejde ud fra kvalitetscirklen vil ofte være udmøntet i et egentligt afrundet projektarbejde, men kan også anvendes helt ned i den socialpædagogiske indsats' mindste enheder. I den forstand kan en kollegagrube, eller dele af den, befinde sig flere forskellige steder i kvalitetscirklen på én gang, afhængig af hvilke små eller store problemstillinger, der aktuelt arbejdes med – modtagelsesprocedurer, handleplansarbejde, brugerinddragelse, metodeudvikling, osv. For udvikling af kvalitet er det blot afgørende, at der, som anbefalet i kvalitetscirklen, følges op på iværksatte tiltag, små og store, med dokumentation, således at det bliver muligt at vurdere hvilke nye mål, der skal sættes. Kvalitetsarbejdet bliver dermed en kontinuerlig, aldrig afsluttet proces.

Læs mere om socialpædagogisk kvalitetsarbejde

På Socialpædagogernes Landsforbunds hjemmeside kan man hente en række strategipapirer, som belyser SL's tilgang til et styrket kvalitetsarbejde inden for praksisfeltet (www.sl.dk/Fag%20og%20uddannelse/Kvalitetsarbejde.aspx).